

k u b a n (III, 1253). În etimologie se reproduc cele spuse în SW: < podobno rum. *cu bani* = z pieniędzmi >. Este considerat învechit (« przestarzały») 'o sumă de bani sau de lucruri, un lucru oarecare, dat(ă) cuiva pentru a-l cumpăra; mită'. Exemple din J. U. Niemcewicz (1807), «Dziennik literacki lwowski» (1857) și Józef Rogosz (Lwów, 1884): «Dał kubana reporterom dziennikarskim i rzecz skończona». Linde (II, 538) înregistrează forma de nominativ *kubana*, (Fr. Zabłocki, 1781). *Derivate*: *kubanek*, diminutiv (1777); *kubaniarstwo* 'primirea sau darea de mită, mituire, corupere' (przekupstwo, łapownictwo) după 1863 *kubaniarz* 'cel ce primește mită, șperțar', pentru care se reproduce citatul din SW aparținând scriitorului galițian Kazimierz Chłędowski (1843—1920); *kubaniarski* (derivat din *kubaniarz*), adj. Toate derivatele, ca și cuvântul de bază, sînt considerate învechite. Acest termen este un exemplu foarte rar de împrumut al unei locuțiuni (« cu bani»), care se transformă pe noul teren în unitate lexicală de sine stătătoare («kuban») și s-a format asemănător cu v. rom. *văleat* (slavonism rezultat din expresia *кк лктѡ*, des folosită în cronicile slavone de la noi). Ca și în cazul lui *văleat*, pol. *kuban* s-a cristalizat, credem, ca un cuvînt independent datorită folosirii repetate, frecvente, a expresiei. Cuvîntul, după cum o dovedesc primele atestări, a pătruns în polonă în ultimele decenii ale sec. XVIII, după prima împărțire a Poloniei (1772), cînd parte din sudul Poloniei de atunci a fost încorporată imperiului austriac. În fosta Galiție austriacă în care au intrat și terenuri locuite de romîni, polonezii și ucrainenii (în ucr. *кубан*, cf. Hrincenko II, 317, explicat prin *взятка*, 'mită') cu care veneau în contact, au putut să împrumute de la aceștia unii termeni. Ținînd seama de corupția și dezordinea ce domneau în aparatul juridico-administrativ al vremii, un asemenea termen, împrumutat de vorbitorii de limbă polonă și ucraineană, cîștigă în expresivitate, pentru că are la bază nu un cuvînt, ci o *expresie*, o locuțiune exprimînd direct acțiunea: a cumpăra *cu bani*, mai concretă și, prin aceasta, mai expresivă decît cuvîntul singur. La scriitorii polonezi citați, cuvîntul înseamnă *mită*, *bașciș*, dar nu numai în bani, ci prin orice alte mijloace. Termenul este mai frecvent în literatura memorialistică (Chłędowski, Niemcewicz) sau publicistică (Zabawy, Dziennik lit. lwowski); în literatura beletristică propriu-zisă este rar întîlnit, aici apare termenul polonez *łapówka* (de la *łapać* 'a apuca, a lua').

leja (IV, 69), <rum. *leu*> 'unitate monetară românească'; un singur citat din «Nowe drogi», 1953: «W Rumunii (...) postanowiono w ramach ogólnych nakładów inwestycyjnych przeznaczyć 5 miliardów *lei* na rozwój produkcji rolnej i produkcji artykułów powszechnego użytku». În limba polonă cuvîntul este de genul feminin. Sînt date și formele de gen., dat., loc. sing.: *lei*. Credem că doi factori au putut contribui la schimbarea genului și anume: 1) folosirea frecventă a cuvîntului mai ales la plural, în forma *lei*, formă care în mintea vorbitorilor polonezi s-a asociat cu gen. pl. al cuvintelor terminate în *-ja*: *źmija*, gen. *źmij*; *szyja*, gen. *szyj*. De la plural s-a format, prin analogie cu aceste cuvinte, singularul *leja*¹. 2) în limba polonă nu există substantive

¹ De altfel cazul nu este unic. Și în limba română, numele unor monede străine — de genul masculin în limba respectivă — sînt trecute la feminin: germ. *Mark*, rom. *marcă*; rus. *рубель*, rom. *rublă*; bg. *леа*, rom. *levă*. Nu este lipsit de interes a arăta că termenii din rusă și bulgară, în altă limbă slavă, polona, rămîn de genul masculin: *lew* (în SD IV, 103—104), *rubel*. V. și Z b i g n i e w Ż a b i n s k i, *O nazwach obcych jednostek monetarnych* (Despre denumirile unităților monetare străine), în «Poradnik językowy», 1955, nr. 8 (133), p. 306—308; scris cu doi ani mai tîrziu decît citatul din SD, nu amintește totuși de denumirea poloneză a «leului» românesc.